

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
Travel behavior of elderly people in Huahin district
Prachuap Khiri Khan Province

ภุพฤทธิ์ กันนะ และ จอมภักดิ์ คลังระหัด*

สาขาธุรกิจและภาษาอังกฤษ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุเป็น งานวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในการท่องเที่ยวหรือการใช้บริการในสถานที่ต่างๆ และเพื่อเข้าใจถึงปัญหาต่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวอำเภอหัวหิน โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามโดยใช้สถิติได้แก่ ค่าความถี่ของข้อมูล (Frequency) และค่าร้อยละของข้อมูล (Percentage)

ผลการวิเคราะห์พื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 คน เป็นเพศชายร้อยละ 49.61 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 50.39 ซึ่งมีอายุ 56-60 ปีร้อยละ 46.75 โดยมีสถานภาพสมรสร้อยละ 83.64 มีบุตรหลานร้อยละ 91.17 มีรายต่อเดือนคือ 40,001-50,000 บาทร้อยละ 43.12 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 65.45 ที่อยู่ปัจจุบันอาศัยอยู่ในภาคกลางร้อยละ 45.79 มีสุขภาพแข็งแรงร้อยละ 77.14 มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว คือการพักผ่อนร้อยละ 62.86 สถานที่ในการท่องเที่ยวคือ โรงแรม หรือ รีสอร์ทร้อยละ 72.99 ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง คือ 1-2 วันร้อยละ 65.71 มีช่วงเวลาในการท่องเที่ยวคือวันเสาร์-อาทิตย์ร้อยละ 37.92 มีวิธีในการเดินทาง โดยรถส่วนตัวร้อยละ 51.43 มีลักษณะการท่องเที่ยวเป็น การท่องเที่ยวแบบหมู่คณะร้อยละ 89.09 มีผู้ร่วมเดินทางคือ ครอบครัวหรือญาติร้อยละ 57.92 จำนวนผู้ร่วมเดินทางในแต่ละครั้ง คือ 4-7 คนร้อยละ 68.57 มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้งคือ น้อยกว่า 10,000 บาทร้อยละ 46.23 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเป็น ค่าที่พักร้อยละ 37.40 มีกิจกรรมระหว่างท่องเที่ยวคือ เที่ยวสวนสนุกและสวนน้ำร้อยละ 47.01 การเลือกซื้อสินค้าที่ระลึก คือสินค้าประเภทเสื้อผ้าร้อยละ 34.29 การได้รับข้อมูลในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวมาจาก โทรทัศน์ร้อยละ 34.29 ข้อเสนอแนะนั้น ควรจะปรับปรุงเรื่อง การเพิ่มระดับความปลอดภัยในการดูแลนักท่องเที่ยวร้อยละ 22.38

คำสำคัญ : พฤติกรรมการท่องเที่ยว, ผู้สูงอายุ

Abstract

This research was quantitative research. The purpose of this research was to study the behavior and to know the problem of elderly travelers in Huahin district Prachuap Khiri Khan Province. The samples of this study were 385, by used questionnaire as a tool to research. The statistical analysis showed the frequency and percentage

The result showed that samples are male 49.61% and female 50.39%, about 56-60 years old 46.75%, married 83.64%, have children 91.17%, graduated bachelor's degree 65.45%, an average income is 40,001-50,000 baht 43.12%, live in central region 45.79% and healthy 77.14%. The purpose of travel is to relaxing 62.86%. The Place to stay is in the hotel or resort 72.99%. For a trip takes 1-2 days 65.71%, and period of time is Saturday and Sunday 37.92%. To get there by personal car 51.43%, travel in a group 89.09%, went with family 57.92%, number of group about 4-7 peoples 68.57% and the costs of traveling is around 0-10,000 baht 46.23%. Most of the budget spent for the accommodation 37.40%. The activities are going to Fun Park and Water Park 47.01%, and

buy souvenir such as clothes 34.29%. The information for traveling is from television 34.29%. The suggestion was improving the safety of travelers 22.38%.

Keywords : behaviors of the traveling, elderly people.

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน

1. บทนำ

ปัจจุบันเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทยมีความทันสมัยมีราคาถูกลงจึงทำให้เกิดการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางการด้านการแพทย์และสาธารณสุข มีความแน่นอนในการดูแลรักษาโรครามีประสิทธิภาพในการรักษาผู้คน และมาตรฐานการใช้ชีวิตของผู้คนในปัจจุบันมีความสะดวกสบายมีความปลอดภัย ทำให้อัตราการมีชีวิตรอดของประชากรในปัจจุบันมีมากขึ้นส่งผลทำให้มีผู้สูงอายุมากขึ้นไปด้วย แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่ผู้คนให้ความสำคัญในการดูแลเป็นอย่างมากโดยคำนิยามของผู้สูงอายุคือ ผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับการเกษียณการทำงานตามที่สมาคมโลกได้กำหนดไว้ ซึ่งการสำรวจประชากรของผู้สูงอายุพบว่ามีส่วนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงสร้างอายุของประชากรโลก ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีส่วนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 มีผู้สูงอายุ 55 ปีขึ้นไปประมาณ 1005 ล้านคน จากจำนวน 6710 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 15 ของประชากรโลก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2553, 2558 และ 2563 คิดเป็นร้อยละ 15.6, 16.9 และ 18.6 ตามลำดับ (US Bureau of Census, 2551)

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอายุประชากรไทยเป็นประชากรสูงวัยเป็นภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ประเด็นท้าทายที่ตามมา คือ จะทำอย่างไรที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างยั่งยืน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2556)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรทุกเพศทุกวัย มิใช่มุ่งแต่เฉพาะเด็กและวัยรุ่นเท่านั้น ควรมีการพัฒนาผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน โดยควรได้รับความสนใจและมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับกำลังสติปัญญาและลักษณะของแต่ละบุคคล เพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณค่าแห่งตนและเป็นผลดีแก่สังคม โดยเฉพาะสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน (เพ็ญผกา กาญจนภาส, 2541)

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คนวัยเกษียณเลือก ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวจะไม่ใช่อะไรที่เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตและบางคนยังมองว่าการท่องเที่ยวเป็นการสิ้นเปลือง แต่ก็เป็นเรื่องของการพักผ่อนหย่อนใจ การสันทนาการเป็นสิ่งที่หลายคนปรารถนาเพื่อเสริมสร้างสุขภาพกายและใจ เพราะการท่องเที่ยวเป็นการผ่อนคลายความเครียด อีกทั้งยังได้ประสบการณ์แปลกใหม่ ได้เห็นความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ได้สัมผัสวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมในชุมชนที่ไม่เคยได้พบเห็นมาก่อน ได้เข้าใจวัฒนธรรม ภาษา ประเพณีท้องถิ่นรวมถึงสร้างสัมพันธ์อันดีอีกด้วย (ปรารถนา ศิริเบญจรัตน์, 2553)

ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ควรมองข้าม จากภาพรวมปัจจุบันของเศรษฐกิจ เพราะเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะมีกำลังซื้อและเวลาที่ไม่จำกัด และยังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สมยศ วัฒนากมลชัย, เยาวลักษณ์ ยิ้มอ่อน, 2556)

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุเพื่อทราบถึงความต้องการและความพึงพอใจต่างๆโดยรวบรวมข้อมูลวิจัยที่ได้มาเป็นฐานข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการหรือสภาพผู้สูงอายุ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้การท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและแก้ไขปัญหาต่างๆในระหว่างการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ความหมายผู้สูงอายุ

ชุดิมา หฤทัย (2531:1) ผู้สูงอายุ หมายถึงสภาวะที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีความอ่อนแอทางร่างกายและจิตใจ อาจเจ็บป่วยหรือมีความพิการร่วมเป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ความเสื่อมทางด้านร่างกายและจิตใจ จะ มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และโภชนาการ

ประพิณ วัฒนกิจ (2531:8) ผู้สูงอายุหมายถึงผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปี เป็นวัยที่พ้นจากการทำงานของทางราชการหรือทางรัฐวิสาหกิจหรือสำนักงานของเอกชนบางแห่ง โดยทั่วไปผู้ที่ก้าวสู่วัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาอย่างเห็นได้ชัด

ศรีธรรม ธนะภูมิ (2535:105) ผู้สูงอายุหมายถึง ผู้ที่เริ่มมีอายุตั้งแต่ 60ปีขึ้นไป ภาวะชรามีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับการดูแลร่างกาย พันธุกรรมและพัฒนาการในอดีตวัยชรา เป็นระยะสุดท้ายของชีวิต อาจยาวนาน 10-20 ปีหรือมากกว่านั้น แตกต่างกันไป ถ้ามีการเตรียมตัวเตรียมใจก่อนเข้าสู่วัยนี้ล่วงหน้ามาตั้งแต่วัยกลางคน ก็จะสามารถปรับตัวรับบทบาทวัยชราได้ตามสมควร แก่ฐานะ วัยสูงอายุเป็นวัยของการพักผ่อนอย่างเียบสงบ มีพัฒนาการจิตใจ และปรับตัวต่อสภาพต่างๆในชีวิตได้อย่างภาคภูมิใจ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการทางการท่องเที่ยว

แรงจูงใจทางการท่องเที่ยว Dan Fridgen (2539: 55-56) กล่าวว่ากาการท่องเที่ยวเกิดจากแรงจูงใจภายในและภายนอก (Intrinsic and extrinsic motivation) นักท่องเที่ยวบางคนเดินทางท่องเที่ยวเพื่อความพึงพอใจและความตื่นเต้นสนุกสนานส่วนตัว บางคนเดินทางเพื่อเจรจาธุรกิจ หรือร่วม ประชุมเพื่อพัฒนาอาชีพ และสรุป แรงจูงใจด้านการท่องเที่ยวและตัวอย่างกิจกรรมท่องเที่ยว ได้เป็น 4 ประเภท ตามตาราง ประเภทของการจูงใจด้านการท่องเที่ยว

ตารางประเภทของการจูงใจด้านการท่องเที่ยว

แรงจูงใจด้านการท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว
กายภาพเพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจและลดความเครียด	พักผ่อนวันหยุด ท่องเที่ยวคนเดียว ท่องเที่ยวเกาะ
สังคม	เยี่ยมเยือนญาติมิตรและเพื่อน พบเพื่อนใหม่
ความท้าทาย ความพึงพอใจ	ท่องเที่ยวผจญภัย ท่องเที่ยวเรือสำราญ
ชื่อเสียง เกียรติยศ	ร่วมประชุมสัมมนา ศึกษา/อบรมเพิ่มพูนความรู้
ความแปลกใหม่	ท่องเที่ยวในดินแดนห่างไกล ท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงกีฬา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จักรกฤษณ์ แสนพรหม (2556) ความจำเป็นของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในพื้นที่กรณีศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นพระธาตุบวรารของพระธาตุพนมจังหวัดนครพนม พบว่าความจำเป็นของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ คือ ป้ายแจ้งข้อมูลและแผนที่ภายในวัดอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจนทั้งกลางวันและกลางคืน ส่วนผู้สูงอายุในพื้นที่ คือ ที่จอดรถ สำหรับการลำดับความสำคัญของพระธาตุบวรารของพระธาตุพนมในความจำเป็นของสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ให้พระธาตุเรณูเป็นลำดับแรกผู้สูงอายุในพื้นที่ให้พระธาตุประสิทธิ์ เป็นลำดับแรก และการเปรียบเทียบผู้ที่เป็โรคกับความจำเป็นในการติดตั้งราวจับพบว่า โรคตามัว ตาฟาง ตาต่อโรคเจ็บเข้า ข้อเสื่อม กระดูกพรุน โรคหูตึง หูหนวก ได้ยินไม่ชัดเจน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ มีความจำเป็นต่อการติดตั้งราวจับในห้องน้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value < 0.05) ยกเว้น โรคเบาหวาน

จันทร์จิตร เขียรสิริ, ฉันทวัต วันดี, สุรีย์ บุญญาพวงศ์, กรวรรณ สังขกร (2555) การประเมินศักยภาพการตลาดท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ในภาคเหนือตอนบนพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อศักยภาพการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบนที่สำคัญ คือ ปัจจัยการเมือง ได้แก่ เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่นในความปลอดภัย และปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ มีผลทำให้ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีแนวโน้มเจริญเติบโตในอนาคต ภาคเหนือตอนบนมีศักยภาพการตลาดในการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีลักษณะใกล้เคียงกันคือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุ 60 - 64 ปี แหล่งรายได้มาจากเงินเบี้ยหวัด เงินบำนาญ และไม่มีปัญหาเรื่องสุขภาพ และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่ชื่นชอบมากที่สุด คือ ธรรมชาติที่สวยงาม แต่อย่างไรก็ตามในด้านพฤติกรรม

ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติ มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยจะมีบุตร/หลานเป็นผู้วางแผนและเดินทางท่องเที่ยวด้วย โดยแหล่งข้อมูลในการวางแผนการท่องเที่ยวมาจากการสอบถามญาติ คนรู้จักหรือเพื่อนเป็นหลัก เดินทางท่องเที่ยวในวันเสาร์ – อาทิตย์ และระยะเวลาท่องเที่ยวในแต่ละครั้งไม่เกิน 3 วัน สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติจะวางแผนเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองและเดินทางท่องเที่ยวกับคู่สมรส โดยแหล่งข้อมูลในการวางแผนการท่องเที่ยวมาจากอินเทอร์เน็ต เดินทางท่องเที่ยวในวันธรรมดา และระยะเวลาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง 4 – 7 วัน สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุเนื่องจากมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดึงดูด คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย จึงใช้กำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการตลาดว่า “ภาคเหนือตอนบนเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ด้วยธรรมชาติที่งดงาม และแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมวิถีชีวิตที่หลากหลาย” ในด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวนำเสนอสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว คือ 1) ความงดงามของธรรมชาติ 2) วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่หลากหลาย 3) ศาสนสถานอันทรงคุณค่า 4) ตำนานประวัติศาสตร์และโบราณคดี ส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ได้แก่ การเข้าร่วมประเพณีท้องถิ่น การศึกษาวิถีท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมเชิงสุขภาพ มีการกำหนดราคาเพื่อจูงใจให้มาเที่ยว เช่น การกำหนดราคาตามกลุ่มลูกค้า ตามช่วงเวลา หรือ การให้ส่วนลด มีช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งการซื้อโดยตรงและผ่านตัวกลางทางการตลาด มีการส่งเสริมการตลาดที่เข้าถึงผู้สูงอายุทั้งการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ รวมถึงการส่งเสริมการขายเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว มีการพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการทั้งในเรื่องของความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ และการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของการท่องเที่ยวให้เหมาะสม พัฒนาระบบการให้บริการอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ ทั้งบริการขนส่งและอำนวยความสะดวกในการเข้าเมือง บริการข้อมูลสารสนเทศทางการท่องเที่ยวรวมถึงบริการด้านความปลอดภัย

จิราวัต รัตนไพฑูรย์ชัย (2557) นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้นจะมีรูปแบบและพฤติกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป คือ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี คุ่มค่า เน้นการซื้อด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจเป็นหลัก พักนานใช้จ่ายสูง มีความสามารถในการซื้อบริการในราคาสูง เนื่องจากมีเงินเก็บจากการทำงานหนักมาทั้งชีวิต จึงมีศักยภาพสูงในการบริโภค ขณะเดียวกันคำนึงถึงความมั่นใจด้านความปลอดภัย ความมั่นใจด้านบริการ ใส่ใจดูแลสุขภาพที่ดี เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและสุขภาพ อีกทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไม่ต้องกังวลต่อค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิต จึงมีความละเอียดรอบคอบในการเลือกซื้อสินค้าและบริการต่างๆ มากยิ่งขึ้น และเนื่องจากผู้สูงอายุมักมีข้อจำกัดในการเดินทางมากกว่าวัยหนุ่มสาว ดังนั้นการเตรียมความพร้อมในการรองรับตลาดกลุ่มนี้จึงต้องมีการศึกษาในรายละเอียดค่อนข้างมาก และควรมีการเตรียมการที่ดี

4.วิธีการดำเนินวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในอำเภอหัวหิน ทางผู้วิจัยได้มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้นดังนี้

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุคนไทยที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นประชากรที่ไม่ทราบค่า

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุคนไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากเป็นประชากรที่ไม่ทราบจำนวนจึงใช้สูตรคำนวณของ (กัลยา วานิชปัญญา, 2546: 26) ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$n = z^2 / 4e^2$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

$$Z = 1.96 \text{ ที่ระดับความเชื่อมั่น } 95\%$$

$$E = \text{ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกิน } 5\%$$

เมื่อแทนค่าในสูตร

$$\text{จะได้ } n = \frac{(1.96)^2}{(4)(0.05)^2}$$

$$= 385 \text{ คน}$$

[1]

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ทางผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่าง แบบสะดวก (Convenience Sampling) แจกแบบสอบถามด้วยการสอบถามถึงอายุ และยังมี การกระจายแบบสอบถามตามเว็บต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Facebook, twitter, line อื่นๆ โดยระบุว่าผู้ทำแบบสอบถามจะต้องมีอายุ มากกว่า 50 ปีขึ้นไปและท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภายในระยะเวลา 2 ปี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Form) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำไปเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองและแบบสอบถามแบบออนไลน์ (Question web page) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความสะดวกในการตอบคำถามผ่าน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทางผู้วิจัยได้ทำการสร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูล รูปแบบต่างๆของแบบสอบถามที่ได้ศึกษาจากตำรา บทความ เอกสาร ทฤษฎีของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆและนำมาประยุกต์ เปลี่ยนแปลงเป็นข้อคำถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานะ รายได้โดยเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเป็นคำถามปลายปิด 14 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามถึงข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม (โดยสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติคือ SPSS Statistics 24 เมื่อได้ข้อมูลแล้ว นำแบบสอบถาม ทั้งหมดมาวิเคราะห์การประมวลผลทางสถิติ โดยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ของข้อมูล (Frequency) และค่าร้อยละของข้อมูล (Percentage)

5.ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตารางข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	1. ชาย	191	49.61
	2. หญิง	194	50.39
อายุ	1. 51-55 ปี	154	40
	2. 56-60 ปี	180	46.75
	3. 61-65 ปี	47	12.2
	4. 66 ปีขึ้นไป	4	1.05
สถานะ	1. โสด	43	11.17
	2. สมรสแล้ว	322	83.64
	3. หย่าร้าง	19	4.93
	4. หม้าย	1	0.26
บุตรหลาน	1. มี	351	91.17
	2. ไม่มี	34	8.83

รายได้ต่อเดือน (หากเกษียณ ให้ระบุรายได้ก่อนการ เกษียณ	1. 0-19,999 บาท	8	2.08
	2. 20,000-30,000 บาท	43	11.17
	3. 30,001-40,000 บาท	66	17.14
	4. 40,001-50,000 บาท	166	43.12
	5. 50,001 บาทขึ้นไป	102	26.49
ระดับการศึกษา	1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	61	15.84
	2. ปริญญาตรี	252	65.45
	3. สูงกว่าปริญญาตรี	72	18.70
ที่อยู่ปัจจุบัน	1. ภาคเหนือ	11	2.86
	2. ภาคใต้	103	26.75
	3. ภาคตะวันตก	56	14.55
	4. ภาคตะวันออก	41	10.65
	5. ภาคกลาง	174	45.79
สุขภาพ	1. แข็งแรง	297	77.14
	2. ไม่แข็งแรง	88	22.86

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 คน เป็นเพศชายร้อยละ 49.61 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 50.39 ตามลำดับ ซึ่งมีอายุ 56-60 ปีร้อยละ 46.75 รองลงมา คืออายุ 51-55 ปีร้อยละ 40 อายุ 61-65 ปีร้อยละ 12.2 และอายุ 66 ปีขึ้นไปร้อยละ 1.05 ตามลำดับ โดยมีสถานภาพสมรสร้อยละ 83.64 และโสดร้อยละ 11.17 ต่อมา คือหย่าร้างร้อยละ 4.93 และหม้ายร้อยละ 0.26 ตามลำดับ มีบุตรหลานร้อยละ 91.17 และไม่มีบุตรหลานร้อยละ 8.83 ตามลำดับมีรายต่อเดือน คือ 40,001-50,000 บาทร้อยละ 43.12 รองลงมา คือรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป และน้อยที่สุด คือรายได้ 0-19,999 บาทร้อยละ 2.08 ตามลำดับ มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 65.45 สูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 18.70 และต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 15.84 ตามลำดับ ที่อยู่ปัจจุบันอาศัยอยู่ในภาคกลางร้อยละ 45.79 รองลงมา คือภาคใต้ร้อยละ 26. และภาคเหนือร้อยละ 2.86 ตามลำดับ มีสุขภาพแข็งแรงร้อยละ 77.14 และสุขภาพไม่แข็งแรงร้อยละ 22.86 ตามลำดับ

2. ตารางพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว	1. เพื่อพักผ่อน	242	62.86
	2. เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง	40	10.39
	3. เพื่อศึกษาวัฒนธรรม	4	1.04
	4. เพื่อการทำธุรกิจ	11	2.86
	5. เพื่อสนองความต้องการของตนเอง	88	22.86
สถานที่ในการท่องเที่ยว	1. โรงแรมหรือรีสอร์ท	281	72.99
	2. สถานที่บันเทิง(คลับ บาร์)	0	0
	3. ศูนย์การค้าหรือห้างสรรพสินค้า	44	11.43
	4. สถานที่ทางวัฒนธรรม	7	1.82
	5. สถานที่ทางธรรมชาติ	53	13.77
ระยะเวลาในการท่องเที่ยว ต่อครั้ง	1. 1-2 วัน	253	65.71
	2. 3-4 วัน	101	26.23
	3. 5-6 วัน	28	7.27

	4. มากกว่า 6 วัน	3	0.78
ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว	1. วันจันทร์-วันศุกร์ 2. วันเสาร์-วันอาทิตย์ 3. วันหยุดนักขัตฤกษ์ 4. วันลาพักผ่อน	23 146 131 85	5.97 37.92 34.03 22.08
จำนวนครั้งของการท่องเที่ยว ในระยะเวลา 1 ปี	1. 1-2 ครั้ง 2. 3-4 ครั้ง 3. 5-6 ครั้ง 4. มากกว่า 6 ครั้ง	22 107 163 93	5.71 27.79 42.34 24.16
วิธีการเดินทาง	1. รถโดยสารประจำทาง 2. รถไฟ 3. เครื่องบิน 4. รถส่วนตัว	37 107 43 198	9.61 27.79 11.16 51.43
ลักษณะการท่องเที่ยว	1. การท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ 2. การซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยว 3..การท่องเที่ยวคนเดียวหรืออิสระ	343 34 15	89.09 8.83 3.90
ผู้ร่วมเดินทาง	1. เดินทางด้วยตนเอง 2. ครอบครัว / ญาติ 3. เพื่อน 4. คู่รัก 5. บริษัทหรือที่ทำงาน	24 223 43 83 12	6.23 57.92 11.17 21.56 3.12
จำนวนผู้ร่วมเดินทางในแต่ละครั้ง	1. น้อยกว่า 3 คน 2. 4-7 คน 3. 8-11 คน 4. มากกว่า 11 คน	57 264 52 12	14.80 68.57 13.51 3.12
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้ง	1. น้อยกว่า 10,000 2. 10,001-20,000 3. 20,001-30,000 4. มากกว่า 30,000	178 132 63 10	46.23 31.29 16.36 2.60
ค่าใช้จ่ายเพื่อการ	1. ค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว 2. ค่าเดินทาง 3. ค่าที่พัก 4. ค่าอาหาร 5. ค่าบริการจัดทัวร์ 6. ค่าของที่ระลึก	12 117 144 98 10 4	3.17 30.39 37.40 25.46 2.60 1.04
กิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยว	1. ทำบุญ 2. ถ่ายรูป	52 12	13.51 3.12

	3. ชมวิวทิวทัศน์	65	16.88
	4. รับประทานอาหารที่ต้องการ	75	19.48
	5. เที่ยวสวนสนุกหรือสวนน้ำ	181	47.01
การซื้อสินค้าที่ระลึก	1.สินค้าประเภทเสื้อผ้า	132	34.29
	2. สิ่งของโบราณ	5	1.30
	3. สินค้าประเภทสุขภาพ	56	14.55
	4. สินค้าประเภทอาหาร	104	27.01
	5. สินค้าประเภทเครื่องรางเครื่องประดับ	88	22.86
การได้รับข้อมูลในการเลือกแหล่งท่องเที่ยว	1. โทรศัพท์	132	34.29
	2. นิตยสารการท่องเที่ยว	56	14.55
	3. จากบุคคลเช่น เพื่อน คนสนิท ครอบครัว	53	13.77
	4. อินเทอร์เน็ต	101	26.23
	5. หนังสือพิมพ์	43	11.17
	รวม	385	100

ผลการวิเคราะห์จาก 2. ตารางพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามพบว่า มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวคือการพักผ่อนร้อยละ 62.86 รองลงมา คือเพื่อสนองความต้องการของตนเองร้อยละ 22.86 และน้อยที่สุด คือเพื่อการทำธุรกิจร้อยละ 1.04 ตามลำดับ สถานที่ในการท่องเที่ยวคือ โรงแรมหรือรีสอร์ทร้อยละ 72.99 รองลงมา คือสถานที่ทางธรรมชาติร้อยละ 13.77 และน้อยที่สุด คือสถานที่ทางวัฒนธรรมร้อยละ 1.82 ตามลำดับ ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง คือ 1-2 วันร้อยละ 65.71 รองลงมา คือ 3-4 วันร้อยละ 26.23 และน้อยที่สุด คือมากกว่าร้อยละ 6 วันร้อยละ 0.78 ตามลำดับ มีช่วงเวลาในการท่องเที่ยวคือวันเสาร์-อาทิตย์ร้อยละ 37.92 รองลงมา คือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ร้อยละ 34.03 และน้อยที่สุด คือวันจันทร์ถึงวันศุกร์ร้อยละ 5.97 ตามลำดับ มีวิธีการเดินทาง โดยรถส่วนตัวร้อยละ 51.43 รองลงมา คือรถไฟร้อยละ 27.79 และน้อยที่สุด คือรถโดยสารประจำทางร้อยละ 9.6 ตามลำดับ มีลักษณะการท่องเที่ยวเป็น การท่องเที่ยวแบบหมู่คณะร้อยละ 89.09 รองลงมา คือการซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวร้อยละ 8.83 และน้อยที่สุด คือการท่องเที่ยวคนเดียวร้อยละ 3.90 ตามลำดับ มีผู้ร่วมเดินทางคือ ครอบครัวหรือญาติร้อยละ 57.92 รองลงมา คือคูกรร้อยละ 21.56 และน้อยที่สุด คือบริษัทหรือที่ทำงานร้อยละ 3.12ตามลำดับ จำนวนผู้ร่วมเดินทางในแต่ละครั้ง คือ 4-7 คนร้อยละ 68.57 รองลงมาคือ น้อยกว่า 3 คนร้อยละ 14.80 และน้อยที่สุด คือมากกว่า 11 คนร้อยละ 3.12 ตามลำดับ มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้งคือ น้อยกว่า 10,000 บาทร้อยละ 46.23 รองลงมา มีค่าใช้จ่าย 10,001-20,000บาทร้อยละ 31.29 และน้อยที่สุด คือมีค่าใช้จ่าย 30,000 บาทขึ้นไปร้อยละ 2.60 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเป็น ค่าที่พักร้อยละ 37.40 รองลงมา คือค่าเดินทางร้อยละ 30.39 และน้อยที่สุด คือค่าของที่ระลึกร้อยละ 1.04 ตามลำดับ มีกิจกรรมระหว่างท่องเที่ยวคือ เที่ยวสวนสนุกและสวนน้ำร้อยละ 47.01 รองลงมา คือชมวิวทิวทัศน์ร้อยละ 19.48 และน้อยที่สุด คือถ่ายรูปร้อยละ 3.12 ตามลำดับ การเลือกซื้อสินค้าที่ระลึก คือสินค้าประเภทเสื้อผ้าร้อยละ 34.29 รองลงมา คือสินค้าประเภทอาหารร้อยละ 27.01 และน้อยที่สุด คือสิ่งของโบราณร้อยละ 1.30 ตามลำดับ การได้รับข้อมูลในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวมาจาก โทรศัพท์ร้อยละ 34.29 รองลงมา คืออินเทอร์เน็ตร้อยละ 26.23 และน้อยที่สุด คือหนังสือพิมพ์ร้อยละ 11.17 ตามลำดับ

3. ตารางข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน(คำตอบ)	ร้อยละ
การเพิ่มระดับความปลอดภัยในการดูแลนักท่องเที่ยว	258	22.38
การเพิ่มช่องทางคมนาคมภายในอำเภอหัวหิน	195	16.91
การควบคุมการจราจรภายในอำเภอหัวหิน	195	16.91

การปรับปรุงด้านความสะอาดตามสถานที่ท่องเที่ยว	275	23.85
การเพิ่มการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	198	17.17
อื่นๆ	32	2.78
รวม	1,153	100

ในส่วน 3. ตารางข้อเสนอแนะนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าควรปรับปรุงเรื่อง การเพิ่มระดับความปลอดภัยในการดูแลนักท่องเที่ยวร้อยละ 22.38 การเพิ่มช่องทางการคมนาคมในจังหวัดร้อยละ 16.91 การควบคุมการจราจรภายในจังหวัดร้อยละ 16.91 การปรับปรุงด้านความสะอาดตามสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 23.85 การเพิ่มการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร้อยละ 17.17 และอื่นๆร้อยละ 2.78 ตามลำดับ

6.สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์พื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 คน เป็นเพศชายร้อยละ 49.61 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 50.39 ตามลำดับ ซึ่งมีอายุ 56-60 ปีร้อยละ 46.75 โดยมีสถานภาพสมรสร้อยละ 83.64 มีบุตรหลานร้อยละ 91.17 มีรายได้เดือนคือ 40,001-50,000 บาทร้อยละ 43.12 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 65.45 ที่อยู่ปัจจุบันอาศัยอยู่ในภาคกลางร้อยละ 45.79 มีสุขภาพแข็งแรงร้อยละ 77.14 และสุขภาพไม่แข็งแรงร้อยละ 22.86

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามพบว่า มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว คือการพักผ่อนร้อยละ 62.86 สถานที่ในการท่องเที่ยวคือ โรงแรมหรือรีสอร์ทร้อยละ 72.99 ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง คือ 1-2 วันร้อยละ 65.71 มีช่วงเวลาในการท่องเที่ยวคือวันเสาร์-อาทิตย์ร้อยละ 37.92 มีวิธีในการเดินทาง โดยรถส่วนตัวร้อยละ 51.43 มีลักษณะการท่องเที่ยวเป็น การท่องเที่ยวแบบหมู่คณะร้อยละ 89.09 มีผู้ร่วมเดินทางคือ ครอบครัวหรือญาติร้อยละ 57.92 จำนวนผู้ร่วมเดินทางในแต่ละครั้ง คือ 4-7 คนร้อยละ 68.57 มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้งคือ น้อยกว่า 10,000 บาทร้อยละ 46.23 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเป็น ค่าที่พักร้อยละ 37.40 มีกิจกรรมระหว่างท่องเที่ยวคือ เที่ยวสวนสนุกและสวนน้ำร้อยละ 47.01 การเลือกซื้อสินค้าที่ระลึก คือสินค้าประเภทเสื้อผ้าร้อยละ 34.29 การได้รับข้อมูลในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวมาจาก โทรทัศน์ร้อยละ 34.29 ข้อเสนอแนะนั้น ควรจะปรับปรุงเรื่อง การเพิ่มระดับความปลอดภัยในการดูแลนักท่องเที่ยวร้อยละ 22.38

การอภิปรายผล

จากการสรุปการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุนิยมการท่องเที่ยวโดยกิจกรรมในการพักผ่อนอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการผ่อนคลาย และยังได้พบกับสิ่งแปลกใหม่ ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมประเพณีที่ไม่เคยได้พบเห็นมาก่อน (ปรารถนา ศิริเบญจรัตน์, 2553) นอกจากนี้รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุนั้นมีความหลากหลาย โดยส่วนใหญ่จะเน้นการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะประมาณ 4-7 คนโดยบุคคลส่วนใหญ่ที่ท่องเที่ยวด้วยนั้นก็คือครอบครัว ประเทศไทยนั้นมีวัฒนธรรมที่ถือกล่าวคือ ลูกจะมีหน้าที่เลี้ยงดูบิดามารดาและผู้สูงอายุในครอบครัว ซึ่งการที่ผู้สูงอายุอยู่ในครอบครัวไปตลอดสิ้นชีวิตจะเป็นผลดีต่อผู้สูงอายุ ลูกหลาน และสังคมโดยรวม (ศรินยา สุริยะฉาย, 2522) การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจในประเทศขยายตัวมากขึ้น เพราะผู้สูงอายุนั้นมีกำลังในการซื้อ ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาในการเดินทาง มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากในแต่ละปี ดังนั้นการเพิ่มความสำเร็จทางธุรกิจได้นั้น ประชากรผู้สูงอายุถือว่าเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก (สมยศ วัฒนากมลชัย, เยาวลักษณ์ ยิ้มอ่อน, 2556)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทางคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหรือพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวภายในจังหวัดดังนี้

จากข้อมูลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีจุดประสงค์ส่วนมากคือเพื่อพักผ่อน โดยพักที่โรงแรมหรือรีสอร์ทและท่องเที่ยวกับครอบครัว ทางคณะผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพของกลยุทธ์ ในการส่งเสริมการตลาดของผู้สูงอายุเช่นควร

มีการปรับการรองรับความปลอดภัยและเพิ่มความสะดวกรวดสบายในการเข้าใช้บริการในโรงแรมหรือรีสอร์ท และควรมีการจัดโปรโมชั่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยผู้สูงอายุชาวต่างชาติ เพื่อเข้าใจถึงพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุโดยรวมมากขึ้น เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

7.บรรณานุกรม

- [1] กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7 : บริษัทธรรมสาร
- [2] กุลวดี แก้วกล้า. (2550). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของราชการเกษียณอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาลัษณ์มหิตล
- [3] จักรกฤษณ์ แสนพรหม. (2556). ความจำเป็นของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และ ผู้สูงอายุในพื้นที่กรณีศึกษา สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นพระราชอุทยานของ พระราชอุทยานม จังหวัดนครพนม.
<http://sutir.sut.ac.th:8080/sutir/bitstream/123456789/5282/1/Fulltext.pdf> [22 มีนาคม 2560]
- [4] จันทร์จิตร์ เขียรสิริ, ฉันทวัต วันดี, สุรีย์ บุญญาพนวงศ์, กรวรรณ สังขกร. (2555). การประเมินศักยภาพการตลาดท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ในภาคเหนือตอนบน. <http://www.tci-thaijo.org/index.php/FEU/article/view/24809> [22 มีนาคม 2560]
- [5] จิรวาดิ รัตนไพฑูรย์ชัย. (2557). ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ: โอกาสใหม่ไทยเติบโตรับAEC.
<http://www.itd.or.th/th/%E0%B8%95%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%97%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%AA%E0%B8%B9/> [8 เมษายน 2560]
- [6] ชุตติมา หฤทัย. (2531). ประพิน วัฒนกิจ. (2531). ศรีธรรม ณะภูมิ. (2535). ความหมายของผู้สูงอายุ
http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Rujirang_Agthong/fulltext.pdf [8 เมษายน 2560]
- [7] เบญจมาศ นาควิจิตร. (2551). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพตนเองและความสุขของผู้สูงอายุ. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/App_Beh_Sci_Res/Benjamas_N.pdf [10 เมษายน 2560]
- [8] ปราณณา ศิริเบ็ญนรต์. (2553). รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญ ในเขตเทศบาล จังหวัดนครปฐม. <http://www.info.ms.su.ac.th/sums02/PDF01/2553/MBA/122.pdf>
- [9] เพ็ญผกา กาญจนโณภาส. (2541). ผู้สูงอายุ. <http://trat.nfe.go.th> [22 เมษายน 2560]
- [10] พงศ์เสวก อเนกจันงค์พร. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชากรรุ่นเบบี้บูมในกรุงเทพมหานคร.
http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2048/1/pongsavake_anek.pdf [2 พฤษภาคม 2560]
- [11] มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2556). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย. <http://thaitgri.org> [3 พฤษภาคม 2560]
- [12] ศรียา สุริยะฉาย. (2552). การประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Sarinya_Suriyachay/Fulltext.pdf [10 เมษายน 2560]
- [13] สมยศ วัฒนากมลชัย, เขียวลักษณ์ ยิ้มอ่อน. (2556). นักท่องเที่ยวสูงอายุ กลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพสำหรับธุรกิจการท่องเที่ยว
https://journal.pim.ac.th/uploads/content/2015/04/O_19jtdk8ppm09n8C18edit0sivnoa.pdf [25 มิถุนายน 2560]
- [14] US Bureau of Census. (2551). ผู้สูงอายุในปัจจุบัน. <https://www.census.gov/> [3 มีนาคม 2560]